UFÜ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER DERGİSİ
FIU JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES

e-ISSN: 3062-2123
Journal of Academic Social Studies - JOSSH / Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi - SOBED Vol./Cilt: 1 / Issue/Sayı: 1, Ocak/ January 2025

Rumeli ve Balkan Türkülerinin Ezgilerinde Mekân

DOI: 10.29329/ufusobed.2025.1115.5

Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş Tarihi/Arrival Date
29.10.2024
Kabul Tarihi / Accepted Date
26.12.2024

Prof. Dr. Erdoğan Altınkaynak
Ardahan Üniversitesi Edebiyat Fakültesi/
Faculty of Humanities and Literature,
Department of Turkish Language and Literature
erdoganaltinkaynak@ardahan.edu.tr
ORCID ID: 0000-0003-1105-0479

Metadata from Crossref
SCREENED BY iThenticate® Professional Plagiarism Prevention
OPEN ACCESS

Öz

Mekân kelimesi "barınılacak yer", "hane", "coğrafi parça" gibi anlamlar içerir. Mecazi olarak da "işletme", "sahip olunan yer" anlamında da kullanılır. Edebiyatta özellikle kurgusal eserlerde "olayın geçtiği yer" şeklinde tanımlanır. Şu ana kadar yapılan türkü tasnifleri neredeyse birbirinin aynısı olarak ortaya konulmuştur. Ancak türkülerin sadece ezgi, şekil ve konu başlıklarından ibaret olmadığı tarzındaki bir bakış açısı ve düşünce şu ana kadar tasnif çalışmalarında pek önem- senmemiştir. Bu makalede, Trakya ve Rumeli türkülerinde ilk mısraın veya birbiriyle bağlantılı olarak ilk iki mısraın konunun somutlaşmasını sağlamak ve gerçeklik duygusunu ortaya çıkarmak amacıyla bir mekâna atıfla başladığı belirlenmiştir. Bu mekanlar (1) "türkünün geçtiği mekânı ve türkünün nereye ait olduğunu belirtmek", (2) "olayın geçtiği yeri bildirmek", (3) "türkünün maksadını ve mesajını ifşa etmek", (4) "olayın trajik veya dramatik bir durumu arz ettiğini işaretlemek", (5) "konunun içeriğine uygun bir sembol olarak kullanmak" ve (6) "türkünün kahramanının son durumunu belirtmek" gibi başlıklar altında toplamak mümkündür. Mekânların türleri ile ilgili olarak, (1) "şehir veya yerleşim adları", (2) "ırmak, dağ gibi coğrafi unsurlar", (3) "liman, pazarlar, çarşı gibi ticari mekânlar", (4) "pencere, oda, çeşme gibi dar mekânlar", (5) "yol, avlu, evlerinin önü" gibi belirsiz mekânlar ile (6) "kahve fincanı, kese, mendil, giysi gibi eşya ve aletlerden oluşan gizli mekânlar" şeklinde bir sınıflandırma yapılabilir. İncelenen türkülerin sözel yapısı da değerlendirilmiş ve türkülerin belirli bir sıra içinde oluşturulduğu belirlenmiştir. Rumeli ve Balkan Türkülerinin sözleri, sıralama, mekânların türkülerde kullanıldığı yerler, kullanılma işlevleri ve tasnifleri bu makalede araştırmanın ana eksenini oluşturmaktadır.

Anahtar sözcükler: *mekân, türkü, Balkan ve Rumeli, türkülerin yapısı, mekânın işlevleri*

Citation Information/Kaynakça Bilgisi
Altınkaynak, E., *Uluslararası Final Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi (JOSSH/ SOBED)* 1/1 (2025), ss. 44-54 DOI: *10.29329/ufusobed.2025.1115.4*

The Use of Place in Rumalia and Balkan Folk Song Tunes

Abstract

The word 'place' has meanings such as 'place of shelter', 'household', 'geographical part'. It is also used metaphorically in the sense of 'enterprise', 'owned place'. In literature, especially in fictional works, it is defined as 'the place where the event takes place'. The folk song classifications made so far have been almost identical to each other. However, a point of view and thought that folk songs are not only composed of melody, form and subject titles has not been given much importance in classification studies so far. In this article, it has been determined that the first verse or the first two verses in Thrace and Rumelia folk songs start with a reference to a place in order to concretise the subject and to reveal the sense of reality. These places can be categorised under such headings as (1) 'indicating the place where the folk song takes place and where the folk song belongs to', (2) 'indicating the place where the event takes place', (3) 'revealing the purpose and message of the folk song', (4) 'marking that the event presents a tragic or dramatic situation', (5) 'using it as a symbol appropriate to the content of the subject' and (6) 'indicating the final state of the hero of the folk song'. Regarding the types of places, a classification can be made as (1) 'city or settlement names', (2) 'geographical elements such as rivers, mountains', (3) 'commercial places such as harbours, markets, bazaars', (4) 'narrow places such as windows, rooms, fountains', (5) indefinite places such as 'road, courtyard, front of houses' and (6) 'hidden places consisting of objects and tools such as coffee cups, pouches, handkerchiefs, clothes'. The verbal structure of the analysed folk songs was also evaluated and it was determined that the folk songs were composed in a certain order. The main axis of the research in this article is the lyrics of Rumelia and Balkan Folk Songs, the order, the places where the places are used in the folk songs, the functions of their use and their classifications.

Keywords**:** *place, folk songs, Rumelia and Balkan, structure of folk songs, functions of place*

Giriş

Türkçe cümle yapısı içinde mekân tümleç grubunda değerlendirilir. Öznenin yaptığı işin yerini ve yönünü belirleyip yükleme "e", "de", "den" halleriyle bağlanır. genellikle üç grupta mekân kelimesi barınılacak yer, hane, coğrafi parça gibi anlamlar içerir. Mecazi olarak da işletme, sahip olunan yer anlamında kullanılır. Edebi literatürde olayın geçtiği yer şeklinde tanımlanır.

Günümüze kadar türküler üzerine çok sayıda derleme, toplama, tasnif, yayın ve araştırma yapılmıştır. Bu noktada konuya vakıf olan pek çok kişi vardır. Ancak çalışma konumuz Rumeli ve Balkan türküleri olduğundan bu alanda çalışan araştırmacıların bazılarını burada vermek yararlı olacaktır. Konuyla ilgili çalışmalar yapanlar Burhan Tarlabaşı, Cahit Öztelli, Doğan Kaya, Ekrem Zeki Ün, Fuat Özdemir, Gülçin (Yahya) Kaçar, Halil Atılgan, Hamdi Hasan, Hayrettin Rayman, Hüseyin Yaltırık, Mahir Nakip,

Mehmet Özbek, Mustafa Ramiz, Nail Tan, Pertev Naili Boratav, Sadi Yaver Ataman, Salih Turhan, Selahaddin Bekki ve daha birçok ismi sayabiliriz.

Türkü üzerine çalışanlar türküleri

1. Konularına göre (ağıt, ninni, aşk vb.)
2. Ezgilerine göre (Düzenli, düzensiz)
3. Şekillerine göre (Mısra ve kavuştak sayıları) tasnif etmiş ve birbirinden ayırmıştır.

Bu türkü tasnifleri daha geniş biçimde Doğan Kaya'nın *Anonim Halk Şiiri* (2004) adlı çalışmasının 157-223 sayfaları arasında ayrıntılı bir biçimde yer almaktadır. Nihayetin de Selahhaddin Bekki'nin Sivas Türkülerinin Yayılma Sahaları ve Şekil açısından Gösterdiği Özellikler (2003, 299-326) başlıklı tebliğinde de yer almaktadır.

Salih Turhan 3 cilt halinde *Trakya-Rumeli Türk Halk Müziği ve Halk Oyunları* başlığı altında bir külliyat yayınladı (2017). Ancak bu eserde Rumeli veya Trakya'ya ait olmayan Kırım bölgesinden de alıntılar vardır.[1] Hamdi Hasan Makedonya Türklerince Söylenen Türküler (2008) adlı eserinde 698 türküye yer vermiştir. Türkü metinlerinde "ah", "bre", "aman" gibi nidalar söylenme esnasında kullanılıp asıl metinde olmamasına rağmen bu nidaların metin içinde varmış gibi kayda alınması bir kusur olsa da son derece başarılı bir çalışmadır. Cahit Öztelli'nin Halk Türküleri Evlerinin Önü (1983) sadece Anadolu sahası türkülerini değil Rumeli, Balkanlar ve diğer Türk coğrafyalarından türküleri de barındırmaktadır.

Müzik türkü sözlerindeki hataları, kusurları ortadan kaldırır. Bu halk nazmının her türünde geçerlidir. Müziği olmayan bir metin boyaları kavlamış, ahşapları eğilmiş, sıvaları dökülmüş, çatısı yamulmuş binalara benzer. Salih Turhan'ın yukarda bahsedilen3. Ciltlik çalışmasında türkülerin notaları da verilerek çalışmasını diğer çalışmalara kıyasla daha da değerli kılmıştır. Ne yazık ki türkü konulu çalışmalarda nota koyma durumu gelenekselleşmemiştir. Bu durum bir eksiklik olarak da kaydedilmelidir.

Türkülere baktığımızda büyük çoğunluğunun ilk mısraında bir mekân olduğu görülmektedir. Bu durum Rumeli ve Trakya'daki türkülerde de aynılık arz etmektedir. Batılı tarz hikâyelerde mekânı Ayşe Demir hikayelerde görülen mekanları: iç mekân, dış mekân, kapalı mekân, açık mekân, burası-başka bir yer, kapsayan-kapsanan mekân, karanlık mekânlar, aydınlık mekânlar, kadın mekânları, çocukluk mekânları, rüya mekânları diye ayırmaktadır (2011, 19-146). Aslında bu tasniflemede pek çok benzer veya birbirine yakın unsurlar söz konusudur. Hikayelerde görülen mekânların işlevlerini de sahne olarak, yardımcı, engelleyici, yönlendirici olarak kullanılması diye belirtmektedir (2011, 147-216) Demir'in mekân tasnifinden ziyade mekânın fonksiyonları realist çizgi açısından bakıldığında türkülerle benzerliği dikkat çekicidir.

Ramazan Korkmaz ve Veysel Şahin editörlüğünde hazırlanan "Romanda Mekân Romanda Mekân Poetiği ve Çözümlemeler" kitabında (2017) Ramazan Korkmaz'ın

[1] . Bu eserin 3. Cildinde 314 ve 334. Sayfalarda yer alan Kırım Karaylarından derlediğimiz ve Salih Turhan tarafından notaya çekilen 2 adet türkü de yer almaktadır.

"Romanda Mekânın Poetiği" başlıklı yazmış olduğu bölümde mekânlar: Çevresel mekânlar (Olay merkezli anlatılarda kullanılan ve üzerinden geçilen bir yer.), Algısal mekânlar (kişi yer ilişkisini sorunsal açıdan yansıtan, dönüştürülmüş, anılaştırılmış yerlerdir; yalnızca topografik bir yer değil, anlam üreten, anıları barındıran, kişinin iç dünyasını yansıtan bir değerdir.) diye tasnif etmekte ve algısal mekânları

1. Labirentleşen dünya ya da kapalı ve dar mekânlar;

2. Sınırları sonsuza açılan mekânlar: Açık ve geniş mekânlar diye ikiye ayrılmaktadır.

Mekân ile ilgili analizlerin yer aldığı bu çalışmanın bizim çalışmamıza ışık tutacağı da bir gerçektir. Klasik Türk Edebiyatı sahası divanlarında mekânı Bünyamin Tetik hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde metafizik mekânlar, göksel mekânlar, dünya, bahçeler, nesne mekânlar, mimari mekânlar, sosyal mekânlar, hayali mekânlar, inanç mekânları, siyasi mekânlar, kategori dışı mekânlar diye tasnif etmektedir (2016, 27-40). Bu tasnifte "nesne" mekânlar kısmı dikkatimizi çekmektedir (2016, 31).

Mehmet Narlı *Şiir ve Mekân* (2014) adlı çalışmasında Yeni Türk Edebiyatı ağırlıklı şiirlerde geçen mekânlar üzerine geniş analizler yapmaktadır. Bu çalışmasında mekân tasnifi:

1. *"Düzenlenmiş yerler: Kırsal yerler, şehirler, evler, odalar, oteller, hapishaneler, meyhaneler, parklar, sokaklar, mahalleler, semtler, ülkeler.*
2. *Doğal yerler: Dağlar, denizleri, nehirler, göller.*
3. *Kozmik yerler: Gökyüzü, güneş, ay ve yıldızlar.*
4. *Mitolojik yerler: Kafdağı, Olimpos Dağı.*
5. *Var olduğuna inanılan kutsal yerler: Cennet, cehennem, sırat, ahiret,*
6. *Hayal edilen yerler"* şeklindedir (2014, 15).

Roman ve hikayelerde mekânları, Divan ve Yeni Türk Edebiyatında yapılan mekân ile ilgili tasniflerden sonra çeşitli halk edebiyatı mahsullerinde mekân ile ilgili çalışmalar da vardır. Ancak halk edebiyatı mahsullerinde mekân çözümlemeleri yapı içerisinde değil, hikâyede mekân, masalda mekân veya masalların coğrafyası ile ilgilidir.

Türkülerde Mekân

Anlatım esasına dayalı ürünlerin tamamının (Destan, hikâye, masal, efsane, fıkra) bir yapısı vardır. Bu yapı her üründe farklı olarak ortaya çıkar. Anlatım esasına dayalı ürünler içinde bazı türkülerin, özellikle bir olay neticesinde ortaya çıkan türkülerin de dahil edilmesi gerekir. Çünkü bir olay neticesinde ortaya çıkan türküyü dinleyen insan o olayla ilgili olarak kendi hayal dünyasında bir manzara oluşturur ve bunu bir filim şeridi gibi zihninde canlandırır. Edebi ürünlerin en önemli başarı derecesi de budur. Yani her okuyanın o eseri kendi zihninde ve kendi hayal dünyasında tamamen kendine ait çizgi ve formda yaratıp şekillendirdiği eser edebi değer açısından diğerlerine göre üstünlük kazanır. Bir öyküye dayalı türküler de işte bu türden eserlerdir.

Trakya ve Rumeli türkülerinin sözel kısmının yapısal durumu üzerine yapılan bu araştırmada herhangi bir hikâyeye dayalı olarak ortaya çıkan türkünün ilk mısraında veya ilk iki mısraında bir mekân olduğu görülmüştür.

Örnek Türkü Başlangıçları:

Ak güvercin olaydım
Pencerene konaydım (Turhan, 2017, 97)

Aldılar beni annem dayler aşıri
Sordular bana aret sorusu (Turhan, 2017, 123)

Alim yatar taş üstüna
Feste püskül kaş üstüne (Turhan, 2017, 130)

Alişimin kaşları kare
Sen açtın sineme yâre (Turhan, 2017, 134-135

Aman dayler yol verin beyler
Ben sılama varayım (Turhan, 2017, 149)

Arda boylarına ben kendim gittim
Dalgalar vurdukça can teslim ettim (Turhan, 2017, 165)

Arda boylarında kırmızı erik
Halimenin ardında on yedi belik (Turhan, 2017, 167)

Armut altında Azize de hanım çorap örersin
Hem örersin, hem sökersin gene beni üzersin (Turhan, 2017, 173)

Ateşe koydular anam yufka sacını
Başıma koydular anam gelin tacını (Turhan, 2017, 192)

Bademlikte vardır evimiz
Eskiden eskiden vardıt huyumuz (Hasan, 2008, 96)

Bağa girdim bağ budanmış
Bağa bülbül dadanmış (Hasan, 2008, 97)

Bahçeye bar diyemem
Ayvaya nar diyemem (Hasan, 2008, 99)

Belgrad yolu uzun urgan
Üstümüzde yoktur yorgan (Turhan, 2017, 263)

Ben bir göçmen kızı gördüm Tuna boyunda

Elinde bir besli kuzu hem kucağında (Turhan, 2017, 167)

Bir evler yaptırdım sazdan samandan
İçine girilmez tozdan dumandan (Hasan, 2008, 107)

Bir fırtına tuttu bizi deryaya kardı
O bizim kavuşmalarımız mahşere kaldı (Turhan, 2017, 306)

Bülbülüm altın kafeste
Söyler aheste aheste (Turhan, 2017, 353)

Çalın davulları çaydan aşağya
Mezarımı kazın bre dostlar belden aşağya (Turhan, 2017, 366)

Çeşme başında yârimi beklerim
Yar gelmezse derdime dert eklerim (Turhan, 2017, 386)

Çık pencereye bre paşa Dudu ne deycem sana
Yarinden selamın var söyleycem sana (Turhan, 2017, 390)

Çıkayım gideyim Urumeline
Arzu hal vereyim Mehmet Beylerbeyine (Turhan, 2017, 393)

Çık sana Selverim dam dorasuna
Hasan da kocan beygir getirmiş bin dorusuna (Turhan, 2017, 401)

Çıkabilsem şu Balkanın düzüne
Alabilsem mor Fatmemi dizime (https://www.youtube.com/watch?v=bYWakixfQhY)[2]

Drama köprüsü dardır geçilmez
Soğuktur suları bir tas içilmez (https://www.youtube.com/watch?v=4QzxrGu0BS8 alıntılanma 01. 03. 2024, saat, 13:48) [3]

Dramanın içinde yaparlar Pazar
Kızlara yakışır şal ile şalvar. (Turhan, 2017, 461)

Doldurdum mangali dop dolu körle
Kimsenin oğlunu almadım zorle (https://www.youtube.com/watch?v=qJ0558hVIY0, alıntılanma, 01. 03. 2024 saat: 13.59)

Edirne'nin ardı bayler

[2] . Turhan'da bu türküde "Balkan" yerine "Urumeli" geçmektedir.
[3] . Bu metin Turhan'da buradaki birinci dörtlük ikinci dörtlük olarak kayda alınmıştır. Ayrıca iki farklı fakat aynı temalı türkü de yer almaktadır. (Turhan, 2017, 457-460)

Meriç Akar, sular çayler (Turhan, 2017, 478)

Estergon kalası su başı durak
Yaktı yüreğimi bir sinsi firak (Turhan, 2017, 518)

Evlerinin önü handır
Yanar da yüreğim külhandır (Turhan, 2017, 530)

Gemi kalkar sulara akar
Giymiş mor fesi Süleyman (Turhan, 2017, II, 37)

Gide gide gitmez oldu dizlerim
Aylemekten görmez oldu gözlerim (Turhan, 2017, II. 41)

İstanbul'dan çıkar vapur dumanı
Ah yesirlerin okunuyor fermani (Turhan, 2017, II. 183)

Kar yağar alçaklara
Savrulur saçaklara (Turhan, 2017, II. 208)

Kırcaliyle Arda'nın arası saat sekiz sırası
Civan da Yusufumu Ardalar aldı yoktur çaresi (Turhan, 2017, II. 257)

Kumanova yolları yokuş mu sandın
Hayriyeyi sen vurdun Alim bir kuş mu sandın (Turhan, 2017, II. 292)

Manastırın ortasında var bir havuz
Bu yurdun kızları hepsi de yavuz (Turhan, 2017, II. 323)

Mavrovadan aldım bir demet nohut
Al beni de koynunda uyut. (Turhan, 2017, II. 327)

Maya dağdan kalkan kazlar
Al topuklu beyaz kızlar (Turhan, 2017, II. 328)

Oduncular dağdan odun indirir
Gözümde yaşım susuz değirmen döndürür (Turhan, 2017, II. 386) [4]

Pencere açıldı bilal oğlan piştov patladı
Varın bakın kanlı da Bilal yine kimi hakladı (Turhan, 2017, II. 396)

Rodop dağları bre Pakizem çiçek döşeli

[4] Bu türkünün repertuarda Manisa ve İzmir yöresine de ait olduğu kayıt altındadır. https://www.repertukul.com/ODUNCULAR-DAGDAN-ODUN-INDIRIR-4792

Pakize'nin bahçeleri mor menekşeli (Turhan, 2017, II. 425)

Rodoplardan çıktım yola
Yoruldum verdim mola https://www.youtube.com/watch?v=CPV-soOiZFY Alıntılanma, 01. 03. 2024, saat: 14:32)

Rodop dağları engindir
Yaylaları zengindir (https://www.youtube.com/watch?v=xLBKE6SdtH0 alıntılanma: 01. 03. 2024, saat:14:34)

Şefonun evi kaleye karşı
Şefom atmış çeyizini duvara karşı (Turhan, 2017, II. 504)

Şişede bade durmaz
Güzele doymak olmaz (https://www.youtube.com/watch?v=ftR83hRTnVs alıntılanma: 01. 03. 2024, saat: 14:50)

Şu karşıki dağda lambalar yanar
Lambaların şavkına Fadimem sevgilim yazar (Turhan, 2017, II, 537)

Tekirdağ'ın üzümü salkım salkım
Bir kız sevdim ben aldandım (Turhan, 2017, III, 26)

Tuna nehri akmam diyor
Etrafımı yıkmam diyor (Turhan, 2017, III, 36)

Üsküp'ün içinde kumaş biçerler
Sevdadan gayrısı dar gelir bana (https://www.youtube.com/watch?v=RlGCNq__yUc alıntılanma: 01. 03. 2024, saat: 15:06)

Yeni Cami avlusunda ezan sesi var
Ezan sesi değil sevdiğimin yası var (Turhan, 2017, III, 117)

Eğer bir olay var ise ve bu olay üzerine bir nazım türü ortaya konuluyorsa bu nazmın içerisinde muhakkak bir mekânın olması gerekir. Nazım türündeki edebi eserlerin başlangıcı, girizgahı kalıp hale gelmiştir. Mesela kaside türündeki eserlerin başlangıcı "teşbib" bölümündeki tasvirlere göre adlandırılır. Mesnevilerde de kalıplaşmış bir sıra söz konusudur ki bunlar "besmele, tahmîd, tevhid, münâcât, na't, mi'rac, mu'cizât, medh-i çehâryâr (bu başlık şairin veya eserin sunulduğu kişinin mezhep ve meşrebine göre değişmekte ya da hiç bulunmamaktadır), methiye, sebeb-i te'lîf" adlarıyla sıralanır. Anlatım esasına dayalı divan edebiyatının bu iki türünün dışında klasik Türk Halk hikayeciliğinde de kahramanın ailesi, kahramanın doğumu, kahramanın kahramanlığı ve mutlu veya trajik son ile kalıplaşmıştır. Türkülerde de böylesine bir kalıp var mıdır?

Nazım türünün olayına ait mekân Rumeli ve Trakya türkülerinin ekser çoğunluğunda ilk mısrada belirtilmektedir. Mekân ile başlayan türkülerin ortak özelliklerini:

1. Türkünün geçtiği mekânı ve türkünün nereye ait olduğunu belirtmek.
2. Olayın geçtiği yeri bildirmek
3. Türkünün maksadını ve mesajını ifşa etmek.
4. Olayın trajik veya dramatik bir durumu arz ettiğini işaretlemek.
5. Konunun içeriğine uygun bir sembol olarak kullanmak
6. Türkünün kahramanının son durumunu belirtmek

gibi başlıklar altında toplayabiliyoruz. Ne tür mekânlar olduğu ile ilgili olarak

1. Şehir veya yerleşim adları
2. Irmak, dağ gibi coğrafi unsurlar
3. Liman, Pazar yeri, çarşı gibi ticari mekânlar
4. Pencere, oda, çeşme gibi dar mekânlar
5. Yol, avlu, evlerinin önü gibi belirsiz mekânlar
6. Kahve fincanı, kese, mendil, giysi gibi eşya ve aletlerden oluşan gizli mekânlardır diye tasnif edebiliyoruz.

Sonuç

Edebi eserlerde mekân ve bu mekânların tasnifi çalışmalarına değinilerek Trakya ve Rumeli türkülerinde mekân üzerine yapılanbu çalışmada örneklerini de vererek bu mekânların fonksiyon ve özellikleri vurgulamıştır. Anlatma, öyküleme metinleri olarak da tanımlanabilen anlatıma dayalı metinler bir olgu ya da olayı bir düzen içinde aktarırlar. Bazı durumlar, olaylar ya da dönüşümler belirli bir zaman diliminde sunulur. Zaman içinde gelişen kurgulanmış ya da yaşanmış bir olay; kişi-yer-zaman öğeleriyle birlikte anlatılır. Bu kişilerin yaşadığı zaman ve olay bir mekânda gerçekleşir.

Mekânlarla başlayan türkülerin konusunun trajik veya dramatik bir olay üzerine kurulduğu (yakıldığı) ortadadır. Öykülü türkülerin de anlatım esasına dayalı ürünler olarak değerlendirilmesi ve diğer anlatım esasına dayalı ürünlerdeki mekanlarla öykülü türkülerdeki mekân tasniflerinin benzerliği, eş değerliliği göz önüne alınmalıdır. Türküler üzerine yapılan çalışmalarda sözel yapının da sözceleme kuramı ve göstergebilimsel açıdan değerlendirilmesi ve buna göre de tasniflerin yapılması öneri olarak burada ileri sürülmektedir.

Kaynaklar

Arseven, V., (1961). Halk müziğinde söz I. *Türk Folklor Araştırmaları,* C. VI, S. 138.

Arsunar, F., (1947). (1948*), Anadolu halk türkülerinden örnekler C. I.* Ankara, Halkevi Yayınları.

Arsunar, F., (1948). *Anadolu halk türkülerinden örnekler, C. II.* Ankara, Halkevi Yayınları.

Ataman, S. Y. (1951). *Memleket havaları*. İstanbul, Saka Matbaa.

Atılgan, H .I. (1979). Hikâyeli Çukurova türküleri. Hatça Kız. *Sivas Folkloru*, S. VII (76-77), (Mayıs-Haziran), s. 19.

Hamdi H. (2008). *Makedonya Türklerince söylenen türküler.* Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Bayrak, M. (1996). *Öyküleriyle halk anlatı türküleri.* Ankara, Baran Ofset.

Bekki, S. (2004). *Baş yastıkta göz yolda Sivas türküleri.* İstanbul, Kitabevi Yayınları Ocak s. 2301-2302.

Boratav, P. N. (1995). *100 soruda Türk halk edebiyatı*. İstanbul, Gerçek Yayınları.

Elçin, Ş. (1992). "Türkü", *Türk dünyası el kitab*ı, Ankara, C. III, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Kaçar (Yahya), G. (2008). *Rumeli türküleri.* Erdem, (51), 217 – 234.

Kaya, D. (1999). *Anonim halk şiiri*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Nakip, M. (1991). *Kerkük Türk halk musikisinin tasnifi ve tahlili.* Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özbek, M. (1994). *Folklor ve türkülerimiz.* İstanbul, Ötüken Neşriyat.

Özdemir, F. (1991). *Anadolu destanlarının biçimleri ve çeşitli temaları*. Kültür bakanlığı Yayınları.

Öztelli, C. (1973). *Evlerinin önü*. İstanbul, Hürriyet Yayınları.

Tan, N.- Salih T. (2001). *Van halk müziğine giriş. Sözlü ve sözsüz ezgiler.* Ankara, Van Valiliği Yayınları.

Tüfekçi Neriman – Tüfekçi Nida (1964). *Memleket türküle*ri. İstanbul, Hakan Yayınevi.

Terzibaşı, A. (1975). *Kerkük hoyratları ve manileri.* İstanbul, Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

Turhan S. (2017). *Trakya – Rumeli Türk halk müziği ve halk oyunları.* İstanbul, Motif Vakfı yayınları C. I.

Turhan S. (2017). *Trakya – Rumeli Türk halk müziği ve halk oyunla*rı. İstanbul, Motif Vakfı yayınları C. II.

Turhan S. (2017). *Trakya – Rumeli Türk halk müziği ve halk oyunları*. İstanbul, Motif Vakfı yayınları C. III.

Yaltırık, H. (2023). Balkanlarda üç büyük yatır hakkındaki nefes örnekleri. Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları, 5(2), 161-180.

Dijital Kaynaklar

https://www.youtube.com/watch?v=bYWakixfQhY (Alıntılanma 01. 03. 2014, saat: 12:59)

https://www.youtube.com/watch?v=qJ0558hVIY0, alıntılanma, 01. 03. 2024 saat: 13.59

https://www.youtube.com/watch?v=4QzxrGu0BS8 alıntılanma 01. 03. 2024, saat, 13:48
https://www.google.com/search?q=rodoplardan+%C3%A7%C4%B1kt%C4%B1m+yola&oq=rodoplardan+%C3%A7%C4%B1kt%C4%B1m+yola&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOTIHCAEQIRigATIHCAIQIRigATIHCAMQIRigAdIBCTc0MzBqMGoxNagCALACAA&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:60ea3aa7,vid:CPV-soOiZFY,st:0. Alıntılanma, 01. 03. 2024, saat: 14:32)
https://www.youtube.com/watch?v=xLBKE6SdtH0 alıntılanma: 01. 03. 2024, saat:14:34
https://www.youtube.com/watch?v=ftR83hRTnVs alıntılanma: 01. 03. 2024, saat: 14:50
https://www.repertukul.com/ODUNCULAR-DAGDAN-ODUN-INDIRIR-4792 alıntılanma: 01. 03. 2024 saat: 15:00)
https://www.youtube.com/watch?v=RlGCNq__yUc alıntılanma: 01. 03. 2024, saat: 15:06

FİNANS: Bu çalışmanın yürütülmesinde herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI: Yazarlar, bu çalışmayı etkileyebilecek finansal çıkarlar veya kişisel ilişkiler olmadığını beyan eder.

YAZAR KATKILARI: Yazar, makalenin tümünü katkılarıyla oluşturmuştur.

ETİK ONAY BEYANI: Bu çalışmada Yerel Etik Kurul Onayına gerek duyulmamıştır.

VERİ KULLANILABİLİRLİK BEYANI: Bu çalışmada kullanılan verilere yazardan talep üzerine erişilebilir.

FINANCE: No financial support was received for the conduct of this study.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT: The authors declare that there are no financial interests or personal relationships that may influence this study.

AUTHOR CONTRIBUTIONS: The author has contributed to the manuscript in its entirety.

ETHICAL APPROVAL STATEMENT: Local Ethics Committee Approval was not required for this study.

DATA AVAILABILITY STATEMENT: The data used in this study are available upon request from the author.

Bu eser Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
(This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License)